

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 91

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

- Νοέμβριος 2023 -

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
- Η Παγκόσμια Τράπεζα και η EBRD σχεδιάζουν να παράσχουν 4 δισ. ευρώ για το κλείσιμο σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα στην Βόρεια Μακεδονία	4
-Αγωγός Πετρελαίου VARDAX: Άδεια λειτουργίας και δυνατότητα χρήσης μετά από 10 έτη αναστολής λειτουργίας	4
-Ενεργειακή διασυνδεσιμότητα Ελλάδας – Βόρειας Μακεδονίας – Αλβανίας – Κοσόβου	4
1.2 Τομέας Κατασκευών, Δομικών Υλικών και Real Estate	5
- Η τσιμεντοβιομηχανία USJE σημείωσε καθαρά κέρδη 18 εκατ. ευρώ στο ενιάμηνο	5
1.3 Τραπεζικός & Χρηματοοικονομικός Τομέας	5
-Storanska Bank (Ομίλου ΕτΕ): Καθαρά κέρδη 40,28 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο - Πάνω από 1,5 δισ.ευρώ οι καταθέσεις	5
-Σε υψηλά επίπεδα οι καταθέσεις των νοικοκυριών στην Βόρεια Μακεδονία	5
1.4 Τομέας Μεταφορών & Υποδομών	5
-Προσπάθειες απευθείας αεροπορικής σύνδεσης Σκοπίων – Νέας Υόρκης	5
-Πρόγραμμα χειμερινών πτήσεων από τα Διεθνής Αεροδρόμια της Βόρειας Μακεδονίας	6
-Νέα προβλήματα στη σιδηροδρομική σύνδεση Ελλάδας – Βόρειας Μακεδονίας	6
1.5 Τομέας Επικοινωνιών/Πληροφορικής & Τεχνολογίας/Καινοτομίας	6
- TIDZ: 17.790 εργαζόμενοι σε Ζώνες Τεχνολογικής – Βιομηχανικής Ανάπτυξης στην Βόρεια Μακεδονία	6
1.6 Αγροτικός τομέας και τομέας Τροφίμων	6
-Δείκτες τιμών στον αγροτικό τομέα (Οκτώβριος 2023)	6
1.7 Τομέας Τουρισμού	7
-21,8% αύξηση των τουριστικών ροών στην Βόρεια Μακεδονία (στοιχεία Σεπτεμβρίου 2023)	7
1.8 Τομέας Εμπορίου	7
-Στοιχεία εξωτερικού εμπορίου (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2023)	7
1.9 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	7
-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βόρειας Μακεδονίας	7
-Δημοσίευση πρόσκλησης για ανάδοχο κατασκευής διασυνδετήριου αγωγού φ/α/ Ελλάδας – ΔΒΜ (τμήμα Βόρειας Μακεδονίας)	7
-50 εκ. δάνειο στην Βόρεια Μακεδονία για ενίσχυση των ΜΜΕ	7
2. Οικονομικές ειδήσεις	8
-Μείωση του Δημόσιου Χρέους της Βόρειας Μακεδονίας	8
-5,5 δισ. ευρώ δαπάνες προβλέπει το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού της ΔΒΜ	8
-Νέα αύξηση του κατώτατου μισθού στην Βόρεια Μακεδονία	8
3. Ευρωπαϊκή προοπτική	8
-Περιφερειακή Υπουργική Σύνοδος Δ. Βαλκανίων για την ένταξη στην Ε.Ε.	8
4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	8
-Η Βόρεια Μακεδονία επικυρώνει τις Συμβάσεις 160 και 190 του ΔΟΕ	8
5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	9
-Στη δεύτερη θέση πλέον η Ελλάδα σε όρους αποθέματος Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στη Βόρεια Μακεδονία (2018-2022)	9
-Σύμβαση Δήμου Τετόβου με εταιρεία διαχείρισης απορριμμάτων	9
-Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων των Δυτικών Βαλκανίων	9
6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	9
- 6η Διεθνής Έκθεση e-Commerce στην ΔΒΜ με συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων	9

Σημειώσεις / Disclaimer :

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Σκοπίων, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-skopje@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσής τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, ενωσιακό και διεθνές δίκαιο σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>)
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το Γραφείο ΟΕΥ - Σκοπίων τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.

Στελέχωση Γραφείου ΟΕΥ Σκοπίων:

- Αναστασία Ζωγράφου, Σύμβουλος ΟΕΥ Α' – Προϊσταμένη Γραφείου ΟΕΥ
- Βασίλης Γκατζάρας, Γραμματέας ΟΕΥ Β'
- Aneta Cvetkovska, Επιστ. Συνεργάτης

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 **Ενέργεια και Ορυκτά**

- Η Παγκόσμια Τράπεζα και η EBRD σχεδιάζουν να παράσχουν 4 δισ. ευρώ για το κλείσιμο σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα στην Βόρεια Μακεδονία

Οι διεθνείς δανειστές, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) και της Παγκόσμιας Τράπεζας, φέρονται να υποστηρίζουν σχέδιο τεσσάρων δισεκατομμυρίων ευρώ προκειμένου να βοηθήσουν την Βόρεια Μακεδονία να απογαλακτιστεί από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα. Η συμφωνία, η οποία αναμένεται να ανακοινωθεί στη σύνοδο κορυφής του COP28 για το κλίμα στο Ντουμπάι, (30 Νοεμβρίου) θα περιγράψει ένα σχέδιο για το κλείσιμο των δύο σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της με καύση άνθρακα και την αντικατάστασή τους με 1,7 γιγαβάτ ανανεώσιμης ενέργειας. Σημειώνεται ότι ο άνθρακας αντιπροσωπεύει το 40% της πηγής ενέργειας στην Βόρεια Μακεδονία. Το σχέδιο «Επενδυτικό Πρόγραμμα Μετάβασης στην Ενέργεια» ακολουθεί παρόμοιες προσπάθειες για το κλείσιμο σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα στη Νότια Αφρική, την Ινδονησία, το Βιετνάμ και τη Σενεγάλη, με την υποστήριξη δανειστών, κυβερνήσεων και ιδιωτών επενδυτών. Το 2018, τα Ηνωμένα Έθνη ανακήρυξαν τα Σκόπια την πιο μολυσμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης, ενώ η χώρα εργάζεται εδώ και χρόνια για να μειώσει την εξάρτησή της από τον άνθρακα ως πηγή ενέργειας. Ωστόσο, το 2021, η μονάδα ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα REK «Oslomej» άρχισε να λειτουργεί ξανά προκειμένου η χώρα να μειώσει τις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας και να συγκρατήσει τις τιμές.

-Αγωγός Πετρελαίου VARDAX: Άδεια λειτουργίας και δυνατότητα χρήσης μετά από 10 έτη αναστολής λειτουργίας

Ο πετρελαιοαγωγός Θεσσαλονίκης – Σκοπίων, (VARDAX), έλαβε άδεια λειτουργίας και δυνατότητα χρήσης έπειτα από μία δεκαετία αναστολής λειτουργίας του (2013). Σημειώνεται ότι η Ρυθμιστική Επιτροπή Ενέργειας ΔΒΜ εξέταζε σχετικό αίτημα για χρονικό διάστημα άνω του έτους. Η άδεια χρήσης του αγωγού προβλέπεται να έχει ισχύ για 35 έτη, δηλαδή από το 2023 έως το 2058. Πλέον, εκκρεμεί η έκδοση του εγχειριδίου κανόνων λειτουργίας του αγωγού (*operational rule book*), όπου θα οριστεί και η μέγιστη τιμή διέλευσης (*markup*) η οποία τελεί υπό διαπραγμάτευση μεταξύ ΔΒΜ και εταιρείας: Από εν λόγω διαδικασία θα προκύπτει αν επιχειρηματικά κρίνεται συμφέρον το σχετικό εγχείρημα, ενώ παραμένει ως προϋπόθεση η κατάθεση ανωτέρω εγχειριδίου στην κυβέρνηση της ΔΒΜ προς έγκριση. Η VARDAX, εταιρεία που διαχειρίζεται τον πετρελαιοαγωγό Θεσσαλονίκης – Σκοπίων, αποτελεί κοινοπραξία των εταιρειών Ελληνικά Πετρέλαια (πλέον HELLENiQ ENERGY) κάτοχος 80% των μετοχών της VARDAX και εταιρείας ενέργειας ΔΒΜ Naftonod η οποία κατέχει το υπόλοιπο 20%. Naftonod εκφράζει προσδοκία ότι ο πετρελαιοαγωγός θα λειτουργήσει ξανά με πλήρη δυναμική.

-Ενεργειακή διασυνδεσιμότητα Ελλάδας – Βόρειας Μακεδονίας – Αλβανίας – Κοσόβου

Υπογράφηκε Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ Ελλάδας, ΔΒΜ, Αλβανίας και Κοσόβου, για τη σύζευξη της ηλεκτρικής ενέργειας (αγορά της επόμενης ημέρας). Ο επικεφαλής του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Ενέργειας ΔΒΜ MEPSO ανέφερε πως το εν λόγω Μνημόνιο οδηγεί σταδιακά σε ενιαία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας κομίζοντας σημαντικά πλεονεκτήματα για την Βόρεια Μακεδονία όσον αφορά στη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας, στην ενσωμάτωση νέων πηγών ενέργειας και στη διασφάλιση χαμηλότερων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές. Ο Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Υπηρεσιών Ενέργειας και Υδάτων ΔΒΜ Bislimoski, τόνισε ότι «η περιφερειακή ενοποίηση της αγοράς της χώρας μας (σ.σ.ΔΒΜ) με μια χώρα από την ΕΕ, δηλαδή την Ελλάδα, καθώς και την Αλβανία και το Κόσοβο είναι μόνο ένα βήμα και ένα προίμιο για την επίτευξη του στόχου – μια ενιαία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη που συνεπάγεται αποδοτικότητα, βέλτιστη χρήση των δυνατοτήτων μεταφοράς και μεγαλύτερη ενσωμάτωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και αύξηση και ενίσχυση επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες». Η συνάντηση που οδήγησε και στην υπογραφή του μνημονίου διοργανώθηκε από την Αμερικανική Εθνική Ένωση Επιτρόπων Ρυθμιστικών Υπηρεσιών (NARUC), την αμερικανική Ένωση

Ενέργειας (USEA) και την RTI International με την υποστήριξη της ελληνικής Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΠΑΑΕΥ). Οι εκπρόσωποι των τεσσάρων πλευρών, συναίνεσαν στη δημιουργία Ομάδας Εργασίας που θα αναλάβει τον συντονισμό των προσεχών δράσεων. Με την πρωτοβουλία αυτή ανοίγει ο δρόμος για τη δημιουργία ενιαίας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η οποία θα βρίσκεται σε ευθεία διασύνδεση με την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Η διαδικασία ενοποίησης θα γίνει στο πρότυπο των συζευγμένων αγορών της Ελλάδας με την Ιταλία και τη Βουλγαρία.

1.2 Τομέας Κατασκευών, Δομικών Υλικών και Real Estate

- Η τσιμεντοβιομηχανία USJE σημείωσε καθαρά κέρδη 18 εκατ. ευρώ στο ενιάμηνο

Μετά από μια χρονιά κρίσης, με μείωση του κέρδους λόγω υψηλού ενεργειακού κόστους, το εργοστάσιο σκυροδέματος USJE των Σκοπίων επέστρεψε στην υψηλή κερδοφορία. Κατά τους πρώτους εννέα μήνες της χρονιάς, κατέγραψε καθαρά κέρδη 18 εκατ. ευρώ, με αύξηση 77% σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο. Τα έσοδα από τις πωλήσεις κυριαρχούν, και παρά τη μικρή μείωση των εσόδων, τα λειτουργικά έξοδα μειώθηκαν σημαντικά, έως και 17%. Η εταιρεία αναμένει ότι θα συνεχίσει την επιτυχημένη απόδοσή της έως το τέλος της χρονιάς. Τέλος, αυξήθηκαν οι μισθοί των εργαζομένων στην εταιρεία κατά 9%.

1.3 Τραπεζικός & Χρηματοοικονομικός Τομέας

-Stopanska Bank (Ομίλου ΕΤΕ): Καθαρά κέρδη 40,28 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο - Πάνω από 1,5 δισ. ευρώ οι καταθέσεις

Η τράπεζα Stopanska Bank, θυγατρική του ελληνικού ομίλου ΕΤΕ σημειώνει στο ενιάμηνο του 2023 έσοδα που προέρχονται από τους υπολογισθέντες και εισπραχθέντες τόκους, ύψους 67,8 εκ. ευρώ. Τα καθαρά κέρδη για το εννεάμηνο ανέρχονται στο ποσό των 40,28 εκατομμυρίων ευρώ, και αυτό οφείλεται κυρίως στα υψηλότερα έσοδα από τη συνολική τραπεζική δραστηριότητα, και ιδίως στο αυξημένο πιστωτικό χαρτοφυλάκιο. Επιπλέον, τα καθαρά έσοδα από τόκους είναι υψηλότερα κατά 18,2 εκ. ευρώ σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο της προηγούμενης χρονιάς. Αυτό οφείλεται, εκτός από την αύξηση των επιτοκίων που επηρεάζει όλες τις τράπεζες, και στις αυξημένες πιστωτικές δραστηριότητες. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκε μείωση 5% στα έσοδα από προμήθειες και αμοιβές. Επιπλέον, καταγράφεται μείωση 8% στα καθαρά έσοδα από συναλλαγματικές διαφορές (συνολικό ποσό 1,8 εκ. ευρώ). Δάνεια και απαιτήσεις από άλλους πελάτες αυξήθηκαν 4%, φτάνοντας τα 1,45 εκ. ευρώ. Τα δάνεια και οι απαιτήσεις από τις τράπεζες φτάνουν στα 5,5 εκ., με αύξηση 14%. Συνολικά, οι καταθέσεις στη Stopanska Bank ανέρχονται σε 1,55 δισ. ευρώ.

-Σε υψηλά επίπεδα οι καταθέσεις των νοικοκυριών στην Βόρεια Μακεδονία

Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Βόρειας Μακεδονίας, από το ξέσπασμα της πανδημίας έως σήμερα, οι καταθέσεις των νοικοκυριών έχουν αυξηθεί κατά 20%, φτάνοντας σε εκτιμώμενη συνολική αξία τα 650 εκ. ευρώ. Σύμφωνα με την επικεφαλής της Τράπεζας Anita Angelovska Bezhoska, οι μακροπρόθεσμες καταθέσεις των νοικοκυριών αυξάνονται και αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα ετών. Οι προσωπικές αποταμιεύσεις ανήλθαν στο 62% των συνολικών οικονομικών περιουσιακών στοιχείων των πολιτών το 2022, με το μερίδιο των επενδύσεων σε εναλλακτικά χρηματοπιστωτικά μέσα επίσης να σημειώνει αυξητικές τάσεις.

1.4 Τομέας Μεταφορών & Υποδομών

-Προσπάθειες απευθείας αεροπορικής σύνδεσης Σκοπίων – Νέας Υόρκης

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Βόρειας Μακεδονίας Bujar Osmani ανακοίνωσε στο πλαίσιο του Στρατηγικού Διαλόγου ΔΒΜ - ΗΠΑ, ότι οι δύο πλευρές εργάζονται από κοινού για τη δημιουργία απευθείας αεροπορικής γραμμής Σκόπια - Νέα Υόρκη. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών της χώρας, η δημιουργία απευθείας αεροπορικής γραμμής θα έχει ως αποτέλεσμα την περαιτέρω επαναπροσέγγιση των χωρών, την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας και των επιχειρηματικών δεσμών.

-Πρόγραμμα χειμερινών πτήσεων από τα Διεθνής Αεροδρόμια της Βόρειας Μακεδονίας

Τα δύο διεθνή αεροδρόμια στη Βόρεια Μακεδονία, Σκοπίων και Αχρίδας, ξεκίνησαν επίσημα να χρησιμοποιούν το χειμερινό ωράριο πτήσεων στις 29 Οκτωβρίου 2023 και θα το διατηρήσουν έως τις 31 Μαρτίου 2024. Το διάστημα αυτό, 13 πάροχοι αεροπορικών εταιρειών θα πραγματοποιούν απογειώσεις από το αεροδρόμιο των Σκοπίων και τρεις από το αεροδρόμιο της Αχρίδας. Η εταιρεία Lufthanza που εισήλθε πρόσφατα στην εθνική αγορά, θα παρέχει τακτικές πτήσεις προς τη Φρανκφούρτη, ενώ η LOT Polish Airplanes θα εκτελεί πτήσεις προς Βαρσοβία και τρεις εταιρείες θα πετούν στη Γενεύη, ενώ οι υπόλοιποι 29 προορισμοί που διατίθενται από το αεροδρόμιο των Σκοπίων θα εξυπηρετούνται από τη Wizz. Στο αεροδρόμιο της Αχρίδας καθιερώνονται πτήσεις προς το Βελιγράδι και προς το Μάντσεστερ ενώ και οι υπόλοιπες διεθνείς πτήσεις θα εκτελούνται από τη Wizz Air.

-Νέα προβλήματα στη σιδηροδρομική σύνδεση Ελλάδας – Βόρειας Μακεδονίας

Στις 15.11 ανακοινώθηκε από την εταιρεία Σιδηροδρόμων της Βόρειας Μακεδονίας στατικό πρόβλημα σιδηροδρομικής γέφυρας πάνω από ποταμό Crna Reka, κοντά στην τοποθεσία Stobi. Εξαιτίας αυτού, διακόπηκε η διέλευση εμπορικών αμαξοστοιχιών προς Βορρά (Σερβία και Ουγγαρία) και Νότο (Ελλάδα). Τα εμπορεύματα από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης προς την Κεντρική Ευρώπη θα χρησιμοποιούν εναλλακτική σιδηροδρομική διαδρομή μέσω Βουλγαρίας, ενώ δυσκολίες θα υπάρξουν και στη μεταφορά πετρελαιοειδών από την Θεσσαλονίκη προς την ΔΒΜ, μεγάλο μέρος των οποίων πραγματοποιείται σιδηροδρομικά. Σημειώνεται ότι αντίστοιχο πρόβλημα σε εν λόγω γέφυρα είχε προκύψει και το 2018, με αποτέλεσμα την διακοπή των σιδηροδρομικών εμπορευματικών ροών για 40 περίπου ημέρες. Ο εκτιμώμενος χρόνος αποκατάστασης της ζημιάς ανέρχεται στις 30 ημέρες.

1.5 Τομέας Επικοινωνιών/Πληροφορικής & Τεχνολογίας/Καινοτομίας

- TIDZ: 17.790 εργαζόμενοι σε Ζώνες Τεχνολογικής – Βιομηχανικής Ανάπτυξης στην Βόρεια Μακεδονία

Σύμφωνα με στοιχεία της Δ/σης Ζωνών Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Ανάπτυξης της Βόρειας Μακεδονίας, ο συνολικός αριθμός εργαζομένων σε αυτές ανήλθε σε 17.790, αριθμός που αποτελεί ρεκόρ για το διάστημα λειτουργίας τους. Κατά την Κυβέρνηση της ΔΒΜ η εξέλιξη αυτή αποδεικνύει πως η χώρα γίνεται πόλος έλξης επενδυτών και δη του τεχνολογικού και βιομηχανικού τομέα.

1.6 Αγροτικός τομέας και τομέας Τροφίμων

-Δείκτες τιμών στον αγροτικό τομέα (Οκτώβριος 2023)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, ο δείκτης τιμών στη γεωργία τον Οκτώβριο του 2023 μειώθηκε κατά 4,2% στην ομάδα εισροών, ενώ η παραγωγή αυξήθηκε κατά 6,0% σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του προηγούμενου έτους. Τον Οκτώβριο του 2023, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2022, ο δείκτης τιμών για τα αγαθά που καταναλώνονται άμεσα στη γεωργία (εισροές 1) ήταν 95,1 και ο δείκτης τιμών για τις εισροές 2 (επένδυση στη γεωργία) ήταν 107,2. Στην «παραγωγή» τον Οκτώβριο 2023, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2022, ο δείκτης τιμών της Φυτικής παραγωγής ήταν 105,3 και ο δείκτης τιμών της Κτηνοτροφικής παραγωγής ήταν 107,9.

-Αγορά και πώληση αγροτικών προϊόντων (γ' τρίμηνο 2023)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, οι αγοραπωλησίες αγροτικών προϊόντων το τρίτο τρίμηνο του 2023 ανήλθαν σε 89,46 εκ. ευρώ, μειωμένες σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους κατά 8,2%. Η αξία των αγορασθέντων αγροτικών προϊόντων από μεμονωμένους παραγωγούς μειώθηκε κατά 12,4%, ενώ η πώληση αγροτικών προϊόντων από ίδια παραγωγή μειώθηκε κατά 2,7%. Μείωση παρατηρείται και στη φυτική παραγωγή και στις βιομηχανικές καλλιέργειες, τα περιβόλια και τα αμπέλια. Όσον αφορά τα αλκοολούχα ποτά παρατηρείται αύξηση κατά 81,1%.

1.7 Τομέας Τουρισμού

-21,8% αύξηση των τουριστικών ροών στην Βόρεια Μακεδονία (στοιχεία Σεπτεμβρίου 2023)
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, ο αριθμός των τουριστών τον Σεπτέμβριο του 2023 ήταν 124.800, εκ των οποίων το 27,9% ήταν εγχώριοι τουρίστες και το 72,1% ήταν ξένοι τουρίστες. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων τον Σεπτέμβριο του 2023 ανήλθε σε 256.831, εκ των οποίων το 34,3% ήταν από εγχώριους και το 65,7% από ξένους τουρίστες. Την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο αριθμός των τουριστών αυξήθηκε κατά 21,8%. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των εγχώριων τουριστών αυξήθηκε κατά 0,5%, ενώ των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 40,3%. Την εξεταζόμενη επίσης περίοδο, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 10,2%. Οι διανυκτερεύσεις των εγχώριων τουριστών αυξήθηκαν κατά 1,5%, ενώ οι διανυκτερεύσεις ξένων τουριστών αυξήθηκαν κατά 24,7%.

1.8 Τομέας Εμπορίου

-Στοιχεία εξωτερικού εμπορίου (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2023)

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, η συνολική αξία των εξαγόμενων αγαθών από τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2023 ανήλθε σε 6,24 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 1,4% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ενώ η αξία των εισαγόμενων αγαθών για την ίδια περίοδο ήταν 8,24 δισ. ευρώ, ή 8,4% λιγότερο από την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το εμπορικό έλλειμμα την περίοδο Ιανουαρίου- Σεπτεμβρίου 2023 ανήλθε σε 2 δισ. ευρώ. Η κάλυψη των εισαγωγών από εξαγωγές για το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα ήταν 75,7%.

1.9 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βόρειας Μακεδονίας

Το δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών στη Βόρεια Μακεδονία, Αρ. Τεύχους Νο.55/2023 από 14 Νοεμβρίου 2023, είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ - Σκοπίων στη διαδικτυακή πύλη AGORA:

https://agora.mfa.gr/infofiles/Tenders%20No%2055_2023%20mk.pdf

-Δημοσίευση πρόσκλησης για ανάδοχο κατασκευής διασυνδετήριου αγωγού φ/α/ Ελλάδας – ΔΒΜ (τμήμα Βόρειας Μακεδονίας)

Στις 24.11 δημοσιεύτηκε πρόσκληση διεθνούς διαγωνισμού με τίτλο: «Κατασκευή του αγωγού διασύνδεσης φυσικού αερίου μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Ελλάδας/Τμήμα που βρίσκεται στη Βόρεια Μακεδονία». Πρόκειται για έργο αξίας 83,65 εκ. ευρώ με αναθέτουσα αρχή την NOMAGAS JSC Skopje και αφορά στην κατασκευή καθώς και στις συνοδευτικές εργασίες του αγωγού στην επικράτεια της ΔΒΜ. Η πλήρης περιγραφή του έργου και η πρόσκληση για τις ενδιαφερόμενες εταιρείες είναι διαθέσιμες στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο:

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:713212-2023:TEXT:EN:HTML&src=0>

-50 εκ. δάνειο στην Βόρεια Μακεδονία για ενίσχυση των ΜΜΕ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αναπτυξιακής Τράπεζας του Συμβουλίου της Ευρώπης, στη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Νοεμβρίου 2023, έλαβε απόφαση για την έγκριση Προγραμματικού Δανείου ύψους 50 εκατ. ευρώ για την Αναπτυξιακή Τράπεζα Βόρειας Μακεδονίας. Το δάνειο αυτό θα συμβάλει στην ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και των επενδύσεων σε πάγιο κεφάλαιο και κεφάλαιο κίνησης πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας. Το δάνειο θα χορηγηθεί μέσω εμπορικών τραπεζών και θα επιτρέψει την ευκολότερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση υπό εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες για τις ΜΜΕ, βελτιώνοντας το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα και ενισχύοντας τη θέση τους στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας.

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Μείωση του Δημόσιου Χρέους της Βόρειας Μακεδονίας

Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών της Βόρειας Μακεδονίας, το δημόσιο χρέος της χώρας μειώθηκε κατά 2,1% στο τρίτο τρίμηνο του 2023, σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, και κατά 3,9% σε σύγκριση με το τέλος του 2022. Το δημόσιο χρέος ανέρχεται πλέον στο 55,8% του ΑΕΠ, επιστρέφοντας στα προ του 2020 επίπεδα. Παράλληλα, το 3ο τρίμηνο αποπληρώθηκε το ευρωμόλογο ύψους 450 εκατ. ευρώ που εκδόθηκε το 2016, ενώ διευθετήθηκαν υποχρεώσεις εξωτερικού χρέους ύψους περίπου 540 εκατ. ευρώ.

-5,5 δισ. ευρώ δαπάνες προβλέπει το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού της ΔΒΜ

Η κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας ενέκρινε το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2024. Πρόκειται για τον υψηλότερο προϋπολογισμό στην ιστορία της χώρας, καθώς οι κρατικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στα 5,5 δισ. ευρώ (υψηλότερες κατά 5,8% σε σχέση με το 2023), ενώ τα έσοδα του προϋπολογισμού στα 5,04 δισ. ευρώ (υψηλότερα κατά 10% σε σχέση με το 2023). Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού για το 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 545 εκατ. ευρώ, ήτοι σε ποσοστό 3,4% επί του ΑΕΠ και θα καλυφθεί με διάφορους τρόπους δανεισμού. Η πρόβλεψη για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ανέρχεται στα 733 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού 2024, η αύξηση του ΑΕΠ το επόμενο έτος θα ανέλθει στο 3,4% και θα προέλθει κυρίως από την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, την αύξηση των εξαγωγών και από τις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί στο 3,6%.

-Νέα αύξηση του κατώτατου μισθού στην Βόρεια Μακεδονία

Ο υπουργός Οικονομίας της Βόρειας Μακεδονίας κ. Bekteshi, γνωστοποίησε ότι από τον Μάρτιο του 2024, ο κατώτατος μισθός στην χώρα θα αυξηθεί στα 22.500 δηνάρια (περίπου 365 ευρώ), από 20.175 δηνάρια (περίπου 328 ευρώ) που είναι σήμερα. Η αύξηση αυτή προκύπτει από τη νέα μεθοδολογία που ακολουθείται από πέρυσι για τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού στη Βόρεια Μακεδονία, την οποία είχαν συμφωνήσει η κυβέρνηση με τα συνδικάτα της χώρας. Ο κατώτατος μισθός εφαρμόστηκε στη χώρα για πρώτη φορά το 2012, τότε στο επίπεδο των 8.050 δηναρίων.

3. Ευρωπαϊκή προοπτική

-Περιφερειακή Υπουργική Σύνοδος Δ. Βαλκανίων για την ένταξη στην Ε.Ε.

Στις 17 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στα Σκόπια, η πρώτη Περιφερειακή Υπουργική Σύνοδος που αφορά στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια. Στην σύσκεψη, εκτός από την πολιτική ηγεσία της Βόρειας Μακεδονίας, παραβρέθηκαν υπουργοί της Σερβίας, του Μαυροβουνίου, της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, του Κοσόβου και της Αλβανίας ενώ την Ε.Ε. εκπροσώπησε ο Γεν. Δ/ντης Πολιτικής Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων Διεύθυνσης Jan Korman. Κατά τη σύσκεψη εξετάστηκαν τα μελλοντικά βήματα για την υλοποίησή των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων των χωρών της περιοχής. Σημειώνεται ότι η περιοχή των Δ. Βαλκανίων θα λάβει συνολικά τα επόμενα τέσσερα χρόνια οικονομική στήριξη ύψους 6 δισ. ευρώ για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων. Σύμφωνα με το Γεν. Δ/ντή της Ε.Ε. το Σχέδιο αποσκοπεί στον διπλασιασμό του ρυθμού ανάπτυξης της περιοχής φτάνοντας στις 12.000 ευρώ εισόδημα ανά κάτοικο. Τα χρήματα θα διατίθενται εφόσον οι μεταρρυθμίσεις προχωρούν σύμφωνα με το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων ανέφερε ο κ. Κόπμαν.

4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-Η Βόρεια Μακεδονία επικυρώνει τις Συμβάσεις 160 και 190 του ΔΟΕ

Ο υπουργός Οικονομίας της Βόρειας Μακεδονίας κ. Bekteshi πραγματοποίησε συνάντηση στα μέσα Νοεμβρίου με τον Υπουργό Οικονομίας και Σχεδιασμού του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας, Faisal Alibrahim, κατά την οποία συζήτησαν τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών και τις ευκαιρίες για ενίσχυση της συνεργασίας. Σύμφωνα με το υπουργείο Οικονομίας, στη συνάντηση η πλευρά της Βόρειας Μακεδονίας τόνισε τα μακροοικονομικά αποτελέσματα που πέτυχε η χώρα στο παρελθόν περίοδο, καθώς και τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες για επενδύσεις στην επικράτειά της. Οι δύο υπουργοί συμφώνησαν να ενισχύσουν την οικονομική και εμπορική συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών, επισημαίνοντας την αναγκαιότητα υπογραφής συμφωνίας για την οικονομική συνεργασία μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Σαουδικής Αραβίας το επόμενο διάστημα.

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Στη δεύτερη θέση πλέον η Ελλάδα σε όρους αποθέματος Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στη Βόρεια Μακεδονία (2018-2022)

Το 2022 τα Ελληνικά Αποθέματα Άμεσων Επενδύσεων στη Βόρεια Μακεδονία διευρύνθηκαν περαιτέρω και διαμορφώθηκαν στα 728,62 εκ. ευρώ από 612,11 εκ. ευρώ το 2021, σημειώνοντας μεταβολή 16%. Το 2022, τα Ελληνικά Αποθέματα αντιπροσώπευαν το 10,4% (από 9,5% το 2021) του συνόλου των ΑΞΕ στη γειτονική χώρα, ενώ η Ελλάδα ανέβηκε στη δεύτερη θέση (από την τρίτη το προηγούμενο έτος) μεταξύ των χωρών που διαθέτουν τα μεγαλύτερα αποθέματα ΑΞΕ στη Βόρεια Μακεδονία. Επισημαίνεται ότι οι ελληνικές επενδύσεις συνδέονται κατά κύριο λόγο με τους τομείς ενέργειας, μετάλλων, κλάδους λιανεμπορίου και ιδιαίτερα των τροφίμων, καθώς και τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Το μεγαλύτερο απόθεμα ΑΞΕ στη χώρα διατηρεί η Αυστρία (15% επί των συνολικών ΑΞΕ) ενώ μετά την Ελλάδα έπονται κατά σειρά το Ην. Βασίλειο (9%), η Γερμανία (8,2%), η Ολλανδία (7,8%) και η Τουρκία με 7,6% (βλ. παρακάτω διάγραμμα). Ειδικότερα όσον αφορά στις ελληνικές ΑΞΕ στην Βόρεια Μακεδονία, παρατηρείται διαχρονική αύξησή τους και σωρευτικά την πενταετία 2018-2022 έχουν σημειώσει άνοδο σχεδόν κατά 50%. Μάλιστα, η Ελλάδα πλέον αποτελεί τη δεύτερη χώρα με τις περισσότερες επενδύσεις στην χώρα καθώς το Ην. Βασίλειο, που κατείχε την θέση το 2022, παρουσιάζει σημάδια αποεπένδυσης. Τη μεγαλύτερη μεταβολή παρουσίασε η Τουρκία, της οποίας το απόθεμα επενδύσεων στην ΔΒΜ αυξήθηκε κατά 26,7% σε ένα έτος.

-Σύμβαση Δήμου Τετόβου με εταιρεία διαχείρισης απορριμμάτων

Ο δήμος Τετόβου της Βόρειας Μακεδονίας υπέγραψε συμφωνία εταιρικής σχέσης (PPP) με τη σλοβενική εταιρεία "Saubermacher" για τη διαχείριση απορριμμάτων της πόλης. Η ιδιωτική επιχείρηση θα εργαστεί για τη διαχείριση των αστικών απορριμμάτων, αλλά η συντήρηση των δημόσιων χώρων παραμένει υπό τη διαχείριση της δημοτικής επιχείρησης. Η συμφωνία περιλαμβάνει τη συλλογή, μεταφορά και διάθεση αστικών απορριμμάτων.

-Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων των Δυτικών Βαλκανίων

Το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Βόρειας Μακεδονίας υπέγραψε δήλωση συνεργασίας με ομολόγους από τη Σερβία, το Μαυροβούνιο, την Κροατία, την Αλβανία και το Κόσοβο καθώς και μνημόνιο συνεργασίας με το βιοτεχνικό επιμελητήριο της Κροατίας, στο πλαίσιο φόρουμ για τη βιοτεχνία και την οικονομία που πραγματοποιήθηκε στα Σκόπια στις 17.11.2023. Η συνεργασία επικεντρώνεται στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την ανάπτυξη πολιτικών στη διαδικασία μεταρρυθμίσεων, τη συνεργασία με τις εθνικές και τοπικές αρχές, τη σύσταση Συνδέσμου Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων στα Δυτικά Βαλκάνια, τη μεταφορά γνώσης και τη θεσμική υποστήριξη. Στόχος της εμβάθυνσης της συνεργασίας των πλευρών είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των τεχνιτών και η ευθυγράμμιση στους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ. Κατά τους ίδιους, η ενίσχυση του κλάδου της βιοτεχνίας όχι μόνο θα βελτιώνει την οικονομία αλλά θα δημιουργούσε και προϋποθέσεις για αυξημένη συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

- 6η Διεθνής Έκθεση e-Commerce στην ΔΒΜ με συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων

Πραγματοποιήθηκε το διήμερο 13-14.11. 2023, η 6^η Διεθνής Έκθεση e-commerce στα Σκόπια, με τίτλο: «Επαναπροσδιορίζοντας το ηλεκτρονικό εμπόριο: «*Artificial Intelligence, New Era*», διοργανωθείσας από την Ένωση Ηλεκτρονικού Εμπορίου ΔΒΜ. Την έκθεση εγκαινίασε ο Πρόεδρος ΔΒΜ Pendarovski, ο οποίος επεσήμανε ότι η χώρα του πρέπει να επενδύσει στη «σύγχρονη, ψηφιακή εκπαίδευση προκειμένου να κλείσει το ψηφιακό χάσμα στην κοινωνία». Στην έκθεση συμμετείχαν παγκόσμιας εμβέλειας εταιρείες όπως *Meta, Nestlé, Allegro, Zalando*, καθώς και εκπρόσωποι από επιτυχημένες περιφερειακές επιχειρήσεις με στόχο την μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας στους τομείς του ηλεκτρονικού εμπορίου, της τεχνητής νοημοσύνης, της ψηφιοποίησης και του ψηφιακού μάρκετινγκ. Οι επισκέπτες, ανήλθαν σε 600 περίπου άτομα, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών, εμπόρων, διευθυντών εταιρειών και κυβερνητικών εκπροσώπων από τη Βόρεια Μακεδονία, τη Σερβία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την Αλβανία, το

Μαυροβούνιο και τη Βουλγαρία. Ανάμεσα στους συμμετέχοντες με περίπτερο ήταν η ελληνικών συμφερόντων εταιρεία Pivara Skorje η οποία δραστηριοποιείται στον χώρο της εμφιάλωσης, καθώς και η εταιρεία ταχυμεταφορών Γενική Ταχυδρομική.